

3. Посібник з питань державно-приватного партнерства.
<https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=2bc79196-a3b2-41a9-86e2-f55f9a8f5c9c&title=MetodichniRekomendatsii> (дата звернення: 06.10.2021).

Юзик Алла Анатоліївна
студент 5 курсу, спеціальність 073 «Менеджмент»
Миколаївський національний аграрний університет
ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ
(Бухгалтерський облік, аналіз та аудит)

ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ В БАЛАНСІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Особливостями землі є її територіальна обмеженість, незамінність, стабільність просторового розміщення, здатність до відтворення родючості та інше. Особливо важливу роль земля відіграє у сільському господарстві, де є основним засобом виробництва і предметом праці, оскільки загально визнано, що для сільського господарства земля є предметом, на який спрямована праця (обробіток, сівба, догляд за посівами), і водночас засобом, який людина ставить між собою і об'єктом виробництва (рослини, тварини).

Проблемами земельних ресурсів та земельних відносин займається ряд видатних українських вчених і спеціалістів. Так, ці питання досліджують П. Т. Саблук, А. М. Третяк, Л. М. Горбач [1], С. М. Рибак, Ю. Я. Лузан, О. М. Шпичак. Питання бухгалтерського обліку землі знайшли відображення в наукових працях Л. А. Суліменка [2], І. М. Белової, Р. Ф. Бруханського, М. Я. Дем'яненка, В. М. Жука, Г. Г. Кірейцева, М. С. Палюха, Ю. М. Осадчої, Н. М. Ткаченко та інших вчених-економістів.

В аграрній сфері земельні ресурси є основним господарським засобом, тому важливим завданням є розкриття змісту землі як об'єкта бухгалтерського

обліку. «Облік земель –це ціла система заходів щодо реєстрації інформації про землю кількісного, якісного та правового характеру» [3, с. 259].

Для цілей бухгалтерського обліку земля визнається активом та відноситься до складу основних засобів підприємства, де її класифіковано на два відокремлених елементи: земельні ділянки та капітальні витрати на поліпшення земель. Облік цих активів здійснюється відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби» [4].

У Плані рахунків бухгалтерського обліку для обліку та узагальнення інформації про наявність та рух власних земель відведено субрахунки 101 «Земельні ділянки» та 102 «Капітальні витрати на поліпшення земель» рахунка 10 «Основні засоби».

До ключових завдань бухгалтерського обліку земельних ресурсів можна віднести:

- створення належної інформаційної бази щодо відображення фізичного стану земельної ділянки, ведення агротехнічних записів стану та змін по окремих земельних ділянках (сівозмінах) для систематичного контролю за збереженням якісних характеристик та ефективним використанням земельних ресурсів в сільськогосподарських підприємствах;

- визначення об'єктивної вартісної оцінки землі (історичної, фактичної, справедливої);

- чітке документальне оформлення та своєчасне відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій, пов'язаних з надходженням, вибуттям та використанням земельних ресурсів;

- відстеження змін щодо передачі прав на земельні ресурси, спостереження за рухом земель разом із будівлями та спорудами, відображення змін у складі та стані земельних угідь при переході від одного стану в інший;

- відображення та контроль за наявністю та рухом коштів, призначених для цільового фінансування витрат щодо покращення землі;

– накопичення відповідної інформації про власні та залучені земельні ресурси сільськогосподарських підприємств та правильне відображення її при складанні відповідної бухгалтерської звітності;

– контроль за правильністю нарахування та своєчасністю сплати податків на землю та відображенням їх в обліку.

Земельні ресурси підлягають як бухгалтерському обліку, так і статистичному. Інформацію про земельні ресурси систематизують у довідковій інформації ф. №50 с.-г. «Землекористування протягом звітного року». Відомості про орендовані земельні ділянки та розміри плати за них також знаходять своє відображення у ф. №4 с.-г. «Заключний звіт про підсумки сівби під урожай», де зазначають загальний розмір сільськогосподарських угідь у користуванні підприємства, а також вказують площу орендованих підприємством земель, кількість укладених договорів, кількість засновників підприємства та площу земельних часток, що перебувають у користуванні господарства.

Дуже важливою проблемою, яка постає перед обліком землі і земельних відносин є удосконалення нормативно-правової бази обліку ділянок, яка б мала бути чіткою, зрозумілою і доступною. Проте ні у Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку і звітності, ні у вітчизняних облікових стандартах немає чіткої законодавчої регламентації обліку земельних ділянок, що мають різне цільове призначення, а також прав користування ними, віднесення їх до балансу підприємств та організацій різних форм власності.

Як стверджує С. Остапчук, «сьогодні існує два шляхи формування ефективної методології бухгалтерського обліку, яка б дозволила залучити землі сільськогосподарського призначення до економічного обороту та забезпечила пріоритетне висвітлення цінності земельного капіталу підприємств аграрної галузі: 1) внесення змін до МСФЗ; 2) розробка власного галузевого стандарту [5, с. 73].

Отже, аналітичний облік земельних ділянок аграріїв має бути організований таким чином, щоб за кожною земельною ділянкою можна було отримати необхідну інформацію в розрізі власних, орендованих та у постійному користуванні земельних ресурсів. Окрім цього слід врахувати, що при організації аналітичного обліку обов'язково мають бути висвітлені питання щодо відображення в обліку кількісних та якісних характеристик землі.

Література:

1. Горбач, Л.М. Природно-ресурсний та економічний потенціал регіону: поняття та особливості. Фінансова система України. Збірник наукових праць. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2008. Випуск 10. Ч.3.

2. Суліменко Л.А. Особливості бухгалтерського обліку земельних ділянок у фермерських господарствах. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. 2012. №2 (18).

3. Бухгалтерський облік на підприємствах АПК / за ред. Ю.Я. Лузана і В. М. Жука. К., 2004. Т. 2: Посібник по застосуванню нормативно-методичних документів Мінагрополітики та ДПА України. 2004. 496 с.

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 92 від 27 квітня 2000 р.

5. Остапчук С. М. Стандартизація бухгалтерського обліку земель сільськогосподарського призначення. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/standartizaciya-buhgalterskogo-obliku-zemel-silskogospodarskogo-priznachennya.html> (дата звернення: 03.10.2021).

6. Atamanyuk I., Kondratenko Y., Shebanin V., Sirenko N., Poltorak A., Baryshevska I., Atamaniuk V. Forecasting of Cereal Crop Harvest on the Basis of an Extrapolation Canonical Model of a Vector Random Sequence. CEUR Workshop Proceedings. 2019. Vol. II. pp. 302-315.

7. Yekimov S., Poltorak A., Dereza V., Buriak Ie., Purtov V. The role and importance of financial results in the effective management of an agricultural

enterprise. International Scientific and Practical Conference “Development of the Agro-Industrial Complex in the Context of Robotization and Digitalization of Production in Russia and Abroad” (DAIC 2020). Volume 222. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202022206001>.

8. Yekimov S., Purtov V., Buriak Ie., Kabachenko D. and Poltorak A. Improving the efficiency of corporate management of agricultural enterprises. E3S Web of Conferences 262, 03001 (2021). IТЕЕА 2021. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202126203001>.

*Керівник: Полторак А. С., доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри менеджменту та маркетингу*

Ярошенко Ігор Васильович

кандидат економічних наук

Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ

(Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка)

ВИЗНАЧЕННЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ В УКРАЇНІ

Перманентні трансформаційні процеси, які відбуваються в різних сферах життя України, пов'язані з її інтеграцією до світового ринку та суспільства в цілому, потребують максимального ефективного використання та розвитку наявного потенціалу держави. Однак у той же час, забезпечення стійкої конкурентоспроможності країни як цілісної системи гальмується через нерівномірність та різну динаміку соціально-економічного розвитку регіонів України.

Забезпечення конкурентоспроможності країни й створення стійкої зростаючої національної економіки неможливо без вирішення проблем усунення міжрегіональних диспропорцій, подолання кризових явищ і